

יום ד', ח"י בכסלו תשס"ה (01 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

בעקבות החלטת החלוקה של הא"ם, החלה להתחולל מלחמת עצמאות\קוממיות שיצרה מציאויות חדשות וגם מפת מדינה חדשה. בין האתגרים שבפניהם עמדה המדינה הטריה היתה לא רק קליטת העליה ההמונית של יהודים, אלא גם נוכחות אוכלוסיה שאינה מזדהה עם שאיפות העם היהודי. ביניהם, הבדואים. היום, **י"ח בכסלו**, 19 שנה לאחר החלטת האו"ם, **הגיעה לסיומה תקופת הממשל הצבאי**, שהיה קיים מאז השנים הראשונות של המדינה לצורכי פיקוח בטחוני באזורי ספר מאוכלסים בני-מיעוטים בתחומי ה"קו הירוק". על הבדואים בנגב המאמר הבא:

נכון לסוף 2003, באזור הנגב חיים כ- 170,000 בדואים, כמחציתם תושבי העיר רהט ועיירות הקבע - כסייפה, ערערה בנגב, שגב שלום, תל שבע, חורה ולקיה, והשאר הם תושבי כפרים לא מוכרים. עד קום המדינה קיימו הבדואים בנגב אורח חיים נוודי למחצה - מגורים קבועים וגידולים חקלאיים בעונת החורף ונדודים עם עדרי הצאן בעונת הקיץ. בשנות ה-40 חיו בנגב כ- 75,000 בדואים. במלחמת העצמאות רובם ברחו או גורשו, בעיקר לרצועת עזה, ובנגב נותרה אוכלוסייה של 11,000 נפש. בשנת 1951, עם החלת הממשל הצבאי **על כל ערביי ישראל**, אולצו הבדואים בנגב לעבור לאזור הסייג (תחום המושב?) - המשולש שבין דימונה, ערד ובאר שבע. חוק הקרקעות משנת 1952, שקבע כי מי שאדמתו אינה בחזקתו באפריל 1952 מאבד את זכותו עליה, גרם לאובדן זכויותיהם של הבדואים בקרקעותיהם שמחוץ לאזור הסייג, אליהן לא יכלו לחזור. במקביל, החל תהליך של הפקעת אדמות שהיו בשימוש הבדואים לצורכי הקמת ישובים יהודיים, שמורות טבע ושטחי אש ומחנות צבא (שהבולט ביניהם הוא שדה התעופה בנבטים).

לאחר סיום הממשל הצבאי בשנת 1966, החלה המדינה בבנייה של עיירות קבע ובעידוד התושבים לעבור אליהן. במקביל, ניסו המדינה מצד אחד והבדואים מצד שני להביא לרישום הקרקע על שמם על-ידי תביעות בעלות ותביעות-נגד. מצב זה נמשך עד לשנת 1974, אז החליטה המדינה לחתור להסכם פשרה עם הבדואים. נסיונות הפשרה לא צלחו. במקביל נמשך גם המאבק המשפטי, למרות החלטה תקדימית של השופט חלימה, שקבע כי **לבדואי, מעצם הגדרתו, לא יכולה להיות זיקה לאדמה**.

בשנת 2003 הכריז ראש הממשלה, אריאל שרון, על תוכנית שמטרתה - פתרון בעיית הכפרים הלא-מוכרים. תוכנית זו כוללת מצד אחד הכרה בשבעה יישובים בדואים חדשים שייכללו במועצה האזורית אבו-בסמה, ומצד שני - הגברת האכיפה בסוגיית הבנייה הבלתי-חוקית.

פרנסתם של הבדואים בעבר התבססה על חקלאות - רעיית צאן משולבת בגידולי שדה, בעיקר שעורה ודורה. מספר תהליכים מקבילים גרמו לירידת ההכנסות מחקלאות: ירידה כלל-עולמית בהכנסות מחקלאות; עיור כפוי - העברתם של הבדואים לעיירות הקבע; הפקעת אדמות - רעיית צאן דורשת שטחי מרעה גדולים. כל אלה הביאו את הבדואים לחיפוש מקורות פרנסה נוספים על החקלאות, אך מיקומם בפריפריה של מדינת ישראל והעדר תשתיות לתעשייה בעיירות הבדואיות לא איפשרו להם לפתח

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום רביעי

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של **כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם** בתוך שאר חולי ישראל, **ולשלומם של כל חיילי צה"ל**

יום ד', ח"י בכסלו תשס"ה (01 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.

אבא קובנר, 1978

מקורות חליפיים. כתוצאה משינוי זה במצבם הסוציו-אקונומי, אוכלוסיית הבדואים בנגב היא אוכלוסייה הממוקמת בין המקומות האחרונים במדרג הסוציו-אקונומי בישראל.

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום רביעי

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל